

VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen

VARIO

WERKPROGRAMMA 2026

INHOUD

Werkprogramma 2026	1
1. Vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO5) (nieuw traject in 2026)	1
2. Afbakening van 'Strategische sectoren' (verderzetting traject van 2025)	1
3. Versterken van valorisatie in Vlaanderen (verderzetting traject van 2025)	1
4. Vlaamse beleid Artificiële Intelligentie (verderzetting traject van 2025)	2
5. Win-winsamenwerking in snelgroeiende lage- en middeninkomenslanden via innovatie (verderzetting traject van 2025)	2
6. Talent in ondernemerschap (nieuw traject in 2026)	3
7. Studiereis	3
8. Jaarlijks colloquium	3
9. VARIO-evaluatie 2022-2026	3

WERKPROGRAMMA 2026

VARIO adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het wetenschaps-, innovatie-, en ondernemerschapbeleid. In de eerste helft van 2026 werkt VARIO in de eerste plaats verder aan een aantal adviestrajecten die zijn gestart in 2025. Vanaf de tweede helft van het jaar komen er ook een aantal nieuwe onderwerpen op de agenda. VARIO blijft bovendien zijn opdracht vervullen als adviesorgaan van de Vlaamse Regering in eerste lijn in het kader van de Vlaamse Versnelling. VARIO houdt ook altijd ruimte vrij voor eventuele adviesvragen.

1. Vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO5) (nieuw traject in 2026)

VARIO ontving in januari een vraag om advies van minister-president Diependaele bij het ontwerp van vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO5). VARIO besloot om zich bij SERV, Minaraad, SALV en SARC aan te sluiten om deze vraag te beantwoorden in een gezamenlijk advies. De raden vragen om het duurzaamheidsbeleid aan te scherpen, ook in het reguliere beleid. Dat is nodig voor het behalen van de *Sustainable Development Goals* (SDG's), om het beleid te richten op de langetermijn, de opportuniteiten van duurzaamheid beter te benutten en de risico's van niet-duurzame praktijken te vermijden. De raden kunnen zich vinden in de keuze voor een missieaanpak, maar stellen zich vragen bij o.m. de selectie van de missies, hun link met de SDG's en hun gedragenheid op het terrein. In een apart luik, waarin de adviesraden eigen accenten leggen, benadrukt VARIO dat duurzaam ook financieel duurzaam moet zijn. Inzetten op (niet-economische aspecten van) duurzaamheid mag niet ten koste gaan van onze economische competitiviteit.

[VARIO-advies 46](#) werd uitgebracht in februari 2026.

2. Afbakening van 'Strategische sectoren' (verderzetting traject van 2025)

In het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 is er sprake van het richten van steun op strategische sectoren 'met veel toekomstpotentieel en toegevoegde waarde'. VARIO werkte in het kader van de Vlaamse Versnelling en op vraag van Vlaams minister-president Matthias Diependaele aan een beslissingskader voor strategische keuzes. VARIO kon daarbij steunen op studies van ECOOM en gaf zelf de opdracht voor twee bijkomende studies.

[VARIO-advies 47](#) werd uitgebracht in februari 2026.

3. Versterken van valorisatie in Vlaanderen (verderzetting traject van 2025)

VARIO wil onderzoeken hoe het O&O&I-systeem meer output kan opleveren. Ondanks de 3,5% bbp investering in O&O, kampt Vlaanderen met valorisatie-uitdagingen van zijn kennisintensief ecosysteem.

Om de inzet van de (publieke) financiële O&O&I-middelen en -instrumenten te stroomlijnen in functie van het verhogen van de productiviteitsgroei moeten bottlenecks langs de innovatieketen worden vermeden. Dit heeft betrekking op de systemische verdeling van de financiële middelen en instrumenten, maar ook op de bijhorende modaliteiten.

VARIO bereidt een achtergrondrapport voor met een TRL-gebaseerde analyse van de overheidssteun voor O&O, alsook een analyse van groeidrivers bij ontwikkelingsprojecten. In een externe studie opdracht wordt bovendien ook een internationale benchmarking van het commercieel potentieel van Vlaams onderzoek' uitgevoerd.

4. Vlaamse beleid Artificiële Intelligentie (verderzetting traject van 2025)

Rekening houdend met de stroomversnelling waarin Artificiële Intelligentie (AI) sinds 2023 is terecht gekomen, werkt VARIO proactief aan een adviestraject over het Vlaams beleid rond AI. Om de gewenste beleidsdoelen te bereiken, kunnen twee complementaire beleidsbenaderingen worden ingezet: (1) de aanbodgerichte benadering op basis van massale investeringen in baanbrekende O&O voor grensverleggende AI-technologie, AI-infrastructuur en AI-opleidingen, en (2) de vraaggerichte benadering van AI, gericht op het ondersteunen van industriële AI-toepassingen en -behoeften op basis van maatschappelijke doelen.

Verder wordt AI als systeemtechnologie gelinkt aan macro-economische productiviteitsgroei (in het BRP) en is het adviestraject daarmee ook een toepassing van VARIO Advies 39 over creatieve destructie (d.d. 2025), en linkt het aan de Competitiviteits- en Productiviteitsagenda van de Vlaamse Regering. De impact op productiviteitsgroei gaat echter niet automatisch en vergt economisch beleid en institutionele innovatie (Vlaams, Belgisch en Europees niveau). Recent benadrukte het IMF bijvoorbeeld dat AI de Europese productiviteit kan verhogen, maar enkel met institutionele hervormingen (e.g. verdiepen interne markt, financiële markten versterken, arbeidsmobiliteit, flexibele regelgeving...).

Rekening houdend hiermee focust VARIO op de vraag hoe Vlaanderen, als kleine innovatieve regio, zich met zijn beleid mogelijk nog sterker zou kunnen positioneren en strategisch differentiëren in de wereldwijde AI-race. Hierbij dient een evenwicht te worden gevonden tussen het benutten van de maatschappelijke baten en productiviteitswinsten van AI enerzijds en risico's of ontwrichtende aspecten voor onze samenleving anderzijds (cf. AI Fair Tech).

5. Win-winsamenwerking in snelgroeiende lage- en middeninkomenslanden via innovatie (verderzetting traject van 2025)

In veel lage- en middeninkomenslanden zit een gigantische dynamiek en potentieel. Voor economie, innovatie en ondernemerschap liggen er bijvoorbeeld grote opportuniteiten in snelgroeiende landen op de continenten Afrika, Zuid-Amerika en Zuidoost-Azië. VARIO zal zich focussen op Afrika, een continent nog te weinig aandacht krijgt, maar de jongste en snelst groeiende bevolking heeft en de grootste sociale noden. Door meer in te zetten op samenwerking met snelgroeiende landen via innovatie, kunnen we zowel hen als onze eigen regio versterken. VARIO wil in het advies uitwerken hoe dit concreet kan

gebeuren. De raad verwees in onder meer zijn memorandum al naar het [Finse 'Developing Markets Platform'](#) dat als voorbeeld kan dienen. Enerzijds gaat het daarbij om het oplossen van globale uitdagingen via innovatie, anderzijds om Finse bedrijven toegang geven tot internationale groeimarkten in tijden met beperkte groei van de eigen markt. Hierbij wordt O&O-financiering aangevuld met middelen voor ontwikkelingssamenwerking. VARIO kijkt voor het traject ook naar het [Impact Licensing Initiative](#). Social impact licensing is een tijdsgebonden toestemming die door een technologiehouder wordt verleend om een IP, een technologie, een product of een dienst tegen voorkeursvoorwaarden op een vooraf bepaalde markt te brengen voor het creëren van maatschappelijke waarde. Hier gebeurt de win-win samenwerking via economische valorisatie en (frugale) innovatie. Voor dit adviestraject zijn zowel ondernemerschap als academische uitwisseling en kennisoverdracht relevant omdat ze onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

6. Talent in ondernemerschap (nieuw traject in 2026)

In het traject rond strategische keuzes komt de beschikbaarheid van het nodige talent naar voor als één van de factoren die mee zullen bepalen of een strategisch keuze al dan niet 'maakbaar' is. In een apart traject wil VARIO nu verder uitwerken hoe deze factor kan versterkt worden. Hoe kunnen we bijvoorbeeld levenslang leren, broodnodig om kennis en vaardigheden up to date te houden in een snel veranderende wereld, verbeteren? En hoe geven we ons STEM-talent meer ondernemerschapsvaardigheden?

7. Studiereis

VARIO plant elk jaar een studiereis. De bedoeling van dergelijke reizen is om lessen te trekken voor Vlaanderen uit andere innovatiesystemen. Wat kunnen we meenemen als inspiratie voor het Vlaamse WTI-beleid? De bestemmingen van deze reizen zijn alternerend buiten en binnen Europa. De studiereis van 2025 werd opgeschoven naar begin januari 2026. VARIO reisde met een groep externe stakeholders naar de Verenigde Arabische Emiraten en bezocht er universiteiten, bedrijven, investeerders, overheidsinstanties, enz. VARIO plant in de tweede helft van 2026 een Europese studiereis.

Een [rapport van de studiereis naar de Verenigde Arabische Emiraten](#) werd uitgebracht in januari.

8. Jaarlijks colloquium

Het jaarlijkse VARIO-colloquium zal doorgaan in de namiddag van donderdag 26 november 2026 in het Marie-Elisabeth Belpaire gebouw in Brussel.

9. VARIO-evaluatie 2022-2026

VARIO zal in de aanloop naar zijn tienjarig bestaan in 2027 een evaluatie uitvoeren van de periode 2022-2026. Een eerste evaluatie voor de periode 2017-2021 gebeurde in 2022. Deze evaluatie gebeurt op eigen initiatief en zal uitgevoerd worden door een onafhankelijke, externe commissie. Deze kritische reflectie helpt de raad om zijn werking en impact te optimaliseren.